

"Kultura pedagogiczna rodziców - wpływ na realizację procesu wychowania w rodzinie"

Kultura pedagogiczna rodziców analizowana w perspektywie jakości procesu wychowania w rodzinie, zależy przede wszystkim od systemu wartości, norm i zasad, postawy i sposobu postępowania oraz aspiracji życiowych dzieci. Analizując literaturę pedagogiczną to właśnie poziom kultury współczesnych rodziców - który uwarunkowany jest także przemianami cywilizacyjnymi dokonującymi się aktualnie w świecie - ma znaczenie dla dobrostanu życiowego najmłodszego pokolenia. Kulturę pedagogiczną rodziców można traktować jako istotny obszar pracy edukacyjnej i profilaktycznej z rodzicami, by móc wspierać ich oddziaływania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, socjalizacyjnym i inkulturacyjnym.

Kultura pedagogiczna rodziców ma fundamentalne znaczenie ze względów społecznych oraz edukacyjnych. S. Kawula wskazał, że niski poziom kultury pedagogicznej rodziców w perspektywie osobowościowej powoduje, że najmłodszy osiąga niski poziom osiągnięć szkolnych, prezentują obojętne lub/i negatywne postawy wobec szkoły i rodziny. Stanowi on także źródło niskich aspiracji kształceniowych, a w konsekwencji wybór zawodu o niższym prestiżu społecznym. Z kolei wysoki poziom kultury pedagogicznej rodziców wpływa na wysoki poziom osiągnięć szkolnych, pozytywne postawy wobec obojga rodziców, wysokie aspiracje kształceniowe i wybór zawodu o wysokim prestiżu społecznym.

Dynamiczne przeobrażenia dokonujące się we współczesnym świecie powodują, że wszystko wokół się zmienia i ewoluje. Stąd na kulturę pedagogiczną rodziców należy również spojrzeć w kontekście przemian cywilizacyjnych. Zmienia się rodzina oraz jakość współczesnego rodzicielstwa i dzieciństwa, a to ściśle wiąże się z poziomem kultury pedagogicznej rodziców. Dzisiaj, gdy dziecko pojawia się na świecie, traktowane jest przez rodziców w kategoriach osobistego szczęścia. Z drugiej strony w rodzinie ma miejsce większe skupienie rodziców na sobie, własnym rozwoju i karierze zawodowej, czy własnym związku. Stąd potrzeby rozwojowe najmłodszego pokolenia podporządkowane są zaspokojeniu potrzeb rodziców, którzy oczekują sukcesów dziecka we wszystkich obszarach, przy czym sukces dziecka często warunkuje miłość rodzicielską. Ponadto współcześni rodzice wykazują tendencję do przeceniania możliwości dziecka, przyspieszając jego rozwój. Od dzieci wymaga się więcej, zwłaszcza w zakresie rozwoju intelektualnego. Rodzice dążą do tego, by wyposażyć swoje dziecko w jak największą liczbę cech i umiejętności, które pozwolą mu

osiągnąć sukces. Dlatego troszczą się o jego edukację. W tej perspektywie współczesne dzieciństwo określane jest jako „wyspowe”. Dzieci przeskakują z jednej wyspy na drugą, czyli z jednych zajęć na drugie, z jednej instytucji do następnej, z jednej przestrzeni do kolejnej.

Należy również zaznaczyć, iż dzieci w XXI wieku wzrastają w warunkach globalizacji, rozwoju gospodarki rynkowej i technologii medialnej oraz kultury konsumpcyjnej. Te okoliczności powodują, że ich dzieciństwo jest skomercjalizowane. Dzieci w rodzinie otrzymują wiele w sferze materialnej, a niewiele w sferze emocjonalnej. Dostają w nadmiarze to, czego nie potrzebują do rozwoju, a nie otrzymują tego, co do rozwoju jest im niezbędne.

Badania wskazują, że na kulturę pedagogiczną rodziców w największym stopniu wpływają: status społeczno-ekonomiczny, wykształcenie, poziom aspiracji, styl komunikacji, kultura osobista oraz uznawane i realizowane wartości przez rodziców. Kultura pedagogiczna rodziców w zależności od jej poziomu może przyczyniać się do sukcesu życiowego i edukacyjnego młodego pokolenia lub do jego niepowodzeń, czy nawet patologii. Występuje potrzeba szeroko rozumianej edukacji rodziców, czyli dostarczanie wiedzy na temat wychowania, kształtowanie określonych umiejętności wychowawczych i postaw, przygotowanie do pełnienia ról rodzicielskich oraz wsparcie w różnych sytuacjach. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że są to procesy długofalowe, które powinny obejmować różne pokolenia, ważna jest też współpraca wielu podmiotów w tym zakresie.

Opracowała Judyta Dobek

na podstawie artykułu dr Anny Błasiak: *"Kultura pedagogiczna rodziców jako wewnątrzrodzinny determinant jakości procesu wychowania najmłodszego pokolenia"*

Akademia Ignatianum w Krakowie

Wydział Pedagogiczny

Instytut Nauk o Wychowaniu